

Maa- ja metsätalousvaliokunta

LAUSUNTO

MmV@eduskunta.fi

25.2.2026

Dnro 95/2026

Asia: VNS 9/2025 vp Valtioneuvoston selonteko: keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN ILMASTOSUUNNITELMA

Paliskuntain yhdistys kiittää arvoisaa valiokuntaa mahdollisuudesta antaa lausuntonsa tässä asiassa.

Paliskuntain yhdistyksen osallistaminen Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmisteluun on ollut puutteellinen. Ympäristöministeriölle lausunnossa (20.8.25) nostamiamme asioita ei ole otettu huomioon.

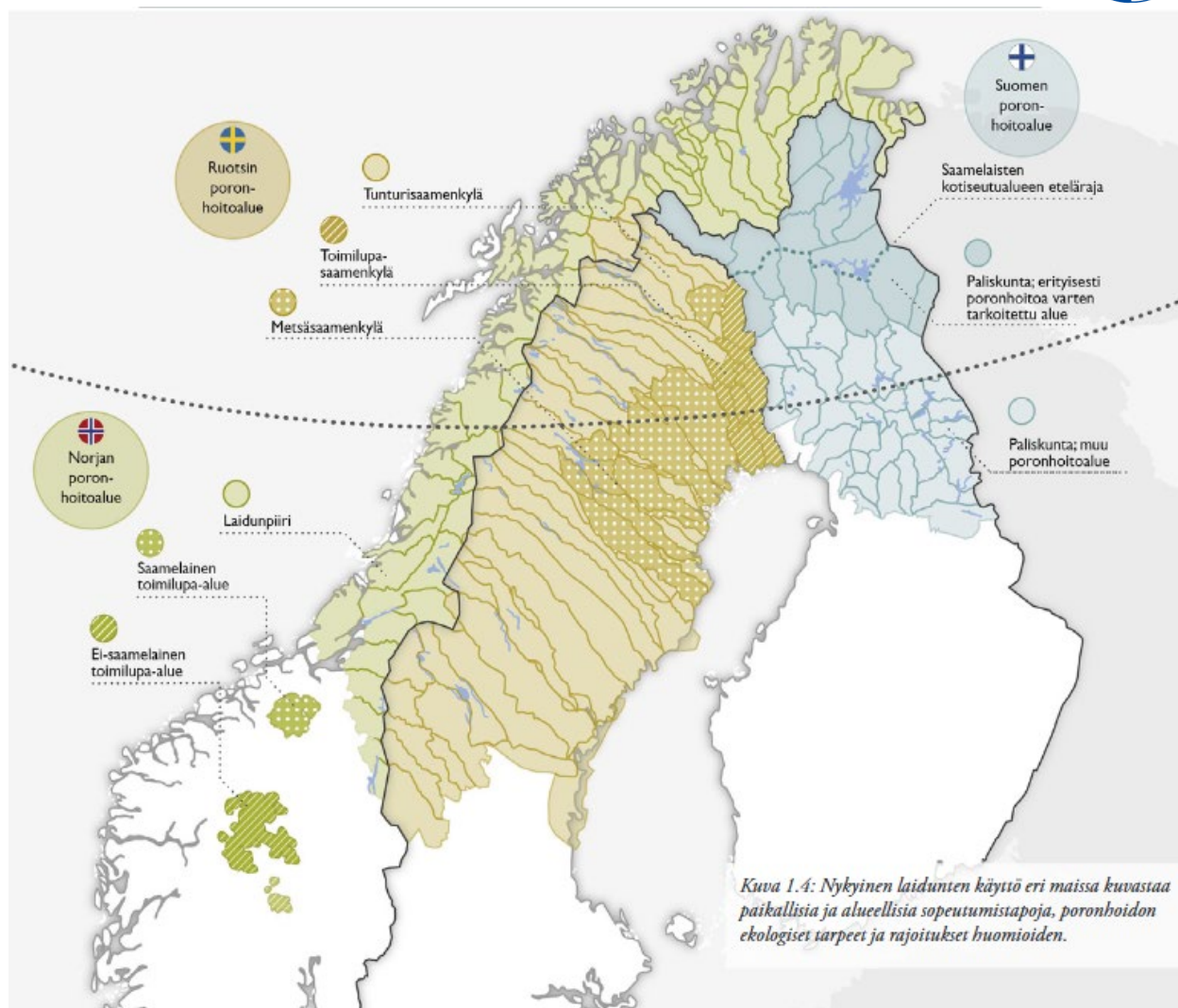
Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman laatimisesta on säädetty ilmastolaissa. Suunnitelma koskee ns. taakanjakosektorin päästöjä ja niiden vähentämistä. Taakanjakosektorille kuuluvat liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkonien, jätteiden käsittelyn, jätteenpolton, F-kaasujen sekä päästökaupan ulkopuoliset teollisuuden päästöt.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ei tunnista poronhoitoa oikeudenhaltijana, poronhoitoalueen erityispiirteitä, eikä poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia, joita suunnitelmasta seuraa.

Paliskuntain yhdistys katsoo, että metsien hiilivarastojen ja -nielujen turvaaminen, luontokadon pysäyttämisen tavoitteet sekä oikeudenmukainen energiasiirtymä ovat poronhoidon näkökulmasta ilmastopolitiikan keskeiset teemat. Poronhoidon rooli osana pohjoisen ilmastotoimia tulisi tunnistaa nykyistä paremmin.

Poronhoidon huomioon ottaminen ilmastopolitiikassa

Poronhoito on täysin luonnosta riippuvainen elinkeino, jolla on pitkät perinteet ja jonka ikimuistoinen nautintaoikeus, poronhoidon harjoittamisen oikeus, on todettu ja tunnustettu lainsäädännön tasolla (PHL 848/1990, 3 §). Poronhoitolaki tekee paliskunnista ja poronhoidon harjoittajista poronhoitoalueella oikeudenhaltijoita. Poronhoito on järjestetty ja sidottu poronhoitolain mukaisesti paliskuntajärjestelmään. Paliskuntia on Suomessa 54. (Kuva 1.)

Kuva 1: Suomen, Ruotsin ja Norjan poronhoitoalueet. (Lähde: Åhman, Hannu & Øystein 2024, s. 10)

Vaikka poronhoitoalue kattaa noin kolmasosan Suomen pohjoisesta pinta-alasta, alue on silti Ruotsiin ja Norjaan verrattuna pienempi (Kuva 1). Ilmastolain mukaiset toimet vaikuttavat kuitenkin elinkeinon suurella alueella. Ilmastomuutoksesta johtuvat haasteet ja ilmastopolitiikan seuraukset ovat erilaisia eri puolella poronhoitoaluetta. Poronhoidon taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen merkitys on kuitenkin suuri koko poronhoitoalueella.

Poronhoito on suoraan riippuvainen luonnosta ja sääolosuhteista, mikä tekee siitä haavoittuvan ilmastomuutoksen mukanaan tuomien muutosten ja epävarmuuden edessä. Elinkeino kuuluu pohjoisena elinkeinona haavoittuviin ryhmiin, se kärsii suorimmin ilmastomuutoksen vaikutuksista, mistä syystä on kriittisen tärkeää, että elinkeino otettaisiin paremmin mukaan ilmastopolitiikan toteutuksessa.

Porolaidunnuksella on myös suoraan luonnon monimuotoisuutta tukevia ja ilmastonlämpenemistä hidastavia vaikutuksia. Näistä syistä poron hyvinvoinnin ja poronhoidon säilyttäminen osana pohjoisia ekosysteemejä olisi otettava pohjoisessa toteutettavan ilmastopolitiikan keskiöön.

Pohjoisilla alueilla jatkuvasti lisääntyvän teollisen maankäytön vuoksi laajojen, yhtenäisten metsä- ja suojelualueiden merkitys poronhoidolle tärkeinä laidun- ja toiminta-alueina on korostunut ja korostuu

ilmastonmuutoksen vuoksi entisestään. Tällaisten alueiden merkitys myös luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa on kiistaton.

Paliskuntain yhdistys painottaa, että suunnitelmat ja toimenpiteet tulee toteuttaa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti siten, että poronhoito ja sen erityispiirteet otetaan huomioon ja sen toimintamahdollisuudet turvataan.

Suunniteltaessa poronhoitoalueeseen vaikuttavia politiikkatoimia ja ohjauskeinoja, tulee pitää huolta

- 1) poronhoitolain (PHL 848/1990) 53 §:n neuvotteluvollisuudesta
- 2) saamelaisten kotiseutualueella lain saamelaiskäräjistä (974/1995) 9 §:n neuvotteluvolvoitteesta ja
- 3) koltta-alueella kolttalain (253/1995) 56 §:n kuulemisvelvoitteesta.

Poronhoito tarvitsee oman ilmastonmuutokseen sopeutumisen ohjelman. Ohjelman luomiseen elinkeinon omista lähtökohdista tulisi osoittaa tukea ja resursseja. Elinkeino edustajia on pidettävä mukana ilmastopolitiikan toimenpiteitä suunniteltaessa, sillä nämä toimenpiteet vaikuttavat elinkeinoon suoraan.

Lain porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (987/2011) kehittämisen tarve on arvioitava osana ilmastonmuutoksen sopeutumispolitiikkaa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Sanna Hast, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40 723 9966

Viitteet:

Åhman, B., Hannu, U., & Holand, Øystein. (2024). Poronhoidon nykytila ja haasteet Norjassa, Ruotissa ja Suomessa: Conditions and challenges for reindeer husbandry in Norway, Sweden and Finland. Rangifer, 44(6), 1–72. <https://doi.org/10.7557/2.44.6.7783>